

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۰۷ جولای ۲۰۲۴



یونس نگاه

سایه طالبان بر انتخابات ایران

ایران به دلایل زیاد برای ما مردم افغانستان مهم است. یکی از دلایل فوری حضور میلیون‌ها مهاجر و کارگر ما در ایران است. این که مردم ایران با وجود کموکاستی‌هایی که خودشان مواجه‌اند، سفره خود را با مردم ما شریک ساخته‌اند، و بسیاری با خوشروئی و تعدادی با ترشروئی کودکان ما را در مکتب، مریضان ما را در شفاخانه، کارگران ما را در فابریکه پذیرفته‌اند شکرگزاریم.

دلیل عاجل دیگر رابطه دولت ایران با طالبان و نقش سیاسی آن دولت در تقویت گروه‌های تندرو در منطقه ما و از جمله در افغانستان است. از این‌رو هرگونه حرکتی به سمت بهبود شرایط زندگی در ایران و به میدان آمدن نیروهای کمتر تندرو یا مخالف طالبان‌ساز منطقه، ما را خوشحال می‌کند.

دلیل دیگر رابطه فرهنگی و اقتصادی میان افغانستان و ایران است. تحولات ایران بر وضعیت افغانستان تأثیر دارد. انزوای ترقی‌خواهان در ایران بخش‌هایی از کشور ما را نیز متأثر می‌سازد. پیشرفت و انکشاف ایران بر بازار و اجتماع ما نیز اثرگذار است، همان‌طوری که وضعیت پاکستان می‌تواند تأثیرات جدی بر شرایط سیاسی و اقتصادی ما بگذارد.

البته وضعیت ما نیز بر ایران و دیگر همسایگان اثر می‌گذارد. سقوط دولت و برگشت طالبان مثلاً بر بحث‌های سیاسی، برنامه‌های اقتصادی و مسایل فرهنگی ایران و پاکستان عواقب جدی در پی داشته است. از همین‌رو حالا در ایران کلمه "طالبان" یکی از پرکاربردترین صفات سیاسی است. گروه‌ها و افراد سیاسی میزان عقب‌ماندگی و تندروی یکدیگر را با ترازی طالب می‌سنجند. همدیگر را با طالب گفتن دشنام می‌دهند.

طالب در ایران کنایه جاندار است. چرا که با یادآوری نام طالب آسان‌تر از عقب‌ماندگی‌های سیاسی ملاها و متحدان‌شان انتقاد می‌کنند. اگر ولایت فقیه بگویند زندان و اعدام دارد. اگر آخند بگویند عواقب دردناک در پی دارد. طالب از جهاتی گذشته خود جناح‌های مختلف محافظه‌کار و "اصلاح‌طلب" را به یاد می‌آورد. حاکمان امروز فراموش نکرده‌اند که خود

در این چند دهه گاه طالبانی‌تر از طالبان عمل کرده اند. حاکمان ایران شباهت‌های بسیار با طالبان دارند و همین حالا ملاحبت الله در قندهار به ولایت فقیه چون الگوی سیاسی می‌بیند.

مناظره‌های دو کاندید اصلی را دیدم. به چند میزگرد هم سر زدم. سایه طالبان که در واقع مجازی از جمهوری اسلامی ایران است، در بحث‌ها آشکارا مشاهده می‌شد. یک مدافع سرسخت آقای جلیلی، طالبان را توطئه آمریکا خواند که رهبران از دوحه به قدرت آورده شدند. کسی در ایران نمی‌تواند بگوید که رهبران جمهوری اسلامی نیز پیش از تسلیم‌گیری قدرت به نوفل لو شاتو اقامت گزیده بودند، در نجف با شبکه‌ها نشست و برخاست داشتند، و آخر رهبری آن جریان با تأیید آمریکا و ناتو و با طیاره چارتر به تهران آورده شدند. اما در ذهن مردم ایران حتماً وقتی قصه دوحه می‌شود سرگذشت رهبران جمهوری اسلامی خودشان زنده می‌گردد.

تندروان مذهبی در منطقه ما محصول تهاجم سیاسی، اقتصادی و فرهنگی و رویارویی قدرت‌های بزرگ غربی اند. آمریکا و هم‌تایانش همان قدر که در شکل‌گیری طالبان نقش داشتند در شکل‌گیری جمهوری اسلامی نیز نقش داشتند. این نقش لزوماً همیشه استخباراتی و مهندسی مستقیم نیست. حضور سیاسی، پول، تفنگ و جبهه‌گیری‌های آمریکا و غرب در منطقه ما تفاله‌هایی را خلق کرده است که طالبان عربان و بیرقی‌ترین آن‌هاست.

طالبان در ایران به همت مردم آن کشور به تدریج در عرصه‌های سیاسی و فرهنگی عقب نشسته‌اند. البته جنگیده، خون‌ریخته و نالیده عقب نشسته‌اند. در انتخابات امسال که فلتر چندقاعده داشت و غیر از طالب و طالب‌نما کسی را اجازه ورود نمی‌داد، مردم با بیش از ۵۰ درصد عدم اشتراک به کل سیستم نه گفتند و آنانی که اشتراک داشتند، توانسته‌اند همانی را رأی دهند که به کنایه و اشاره می‌گوید طالب نیست. دیده شود که آیا او را اجازه خواهند داد کار غیرطالبانی انجام دهد؟